

**СКУПШТИНА
СОЦИЈАЛИСТИЧКЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

РАД ДЕЛЕГАТСКЕ СКУПШТИНЕ ОД МАЈА 1978. ГОДИНЕ

**Материјали и стенографске белешке
са седница Скупштине и већа**

Бранислав Иконић: Друже председниче, другарице и другови делегати, захваљујем на поверењу које ми је указано као кандидату за председника Извршног већа Скупштине СР Србије. У складу са одредбама Устава СР Србије, предлог кандидата за нови састав Извршног већа Скупштине СР Србије припремљен је заједно са Комисијом Скупштине за избор и именовања.

У припреми Предлога са састав Извршног већа полазило се од усвојених принципа кадровске политике и од места и улоге Извршног већа у нашем друштвено-политичком систему, као и његових функција утврђених Уставом. Имала се посебно у виду природа послова и задатака Извршног већа и републичких органа управе, што захтева, да поред морално-политичких квалитета, чланови Већа поседују одговарајуће знање и способност за обављање тих послова и задатака.

Поред назначених критеријума, водило се рачуна и о обезбеђењу континуитета у раду Извршног већа и републичких органа управе. Осим тога, Предлог састава Извршног већа изражава одговарајућу заступљеност кадрова са свих подручја наше Републике укључујући и кандидате из социјалистичких аутономних покрајина.

У складу са уставним овлашћењима и заједно са комисијом Скупштине СР Србије за избор и именовања, предлажем да Скупштина прихвати састав Извршног већа Скупштине СР Србије према Предлогу који вам је уручен.

Другарице и другови делегати, Скупштина СР Србије прошлог сазива и Извршно веће Скупштине у досадашњем саставу недавно су дали оцену о друштвено-економском и друштвено-политичком развоју Републике у периоду од 1978. до 1982. године. Такође је Председништво СР Србије, подnoseћи ових дана Извештај о раду у двогодишњем периоду, указало како на постигнуте резултате, тако и најважнија питања даљег социјалистичког самоуправног развоја Републике Србије, остваривање уставног јединства и заједништва у Социјалистичкој Републици Србији, као и о заједничким обавезама и одговорностима у Југославији. Том приликом је истакнуто да су радничка класа, радни људи и грађани Социјалистичке Републике Србије, предвођени Савезом комуниста, остварили многе успехе у свом материјалном и друштвеном развоју, као што је то случај и у целој земљи. Повећана је индустријска пољопривредна производња, изграђени су нови и модернизовани постојећи бројни објекти у привреди и друштвеним делатностима; остварене су извесне позитивне промене у расподели дохотка; постигнута је већа усклађеност укупне потрошње са материјалном могућностима привреде; остварен је даљи напредак у развоју образовања, науке, културе, информисања, здравствене и социјалне здравствене заштите станоништва, усавршен је систем друштвене самозаштите и општенародне одбране.

Материјални развој је омогућио да се повећа број новоуспослених радника. У целини посматрано, у протеклом периоду остварен је даљи развој и распон производних снага СР Србије, значајно проширена материјална основа удруженог рада и даље утврђен систем социјалистичког самоуправљања. Значајан допринос томе дало је и Извршно веће Скупштине СР Србије, које данас завршава свој четворогодишњи мандат.

Чини ми посебно задовољство, — а уверен сам да делим и мишљење свих делегата ове Скупштине, што могу да изразим признање и захвалност свим досадашњим члановима Извршног већа, а посебно другу Ивану Стамболићу, за њихов самопрегоран рад и висок степен одговорности који су испољили у протекле четири године.

Потребно је, међутим, уназати да се, упркос постигнутим резултатима, налазимо у једној од најтежих фаза у отклањању основних узрока економске нестабилности. Терет вишегодишњег трошења изнад материјалних могућности и висок степен задужености земље у иностранству, тек сада нас притиска свом тежином и неизбежно ограничава простор за решавање многих развојних проблема,

због великих материјалних обавеза које морамо извршавати на терет дохотка у овој и наредним годинама. Поред тога, низ спољашних негативних утицаја, проистеклих из економске кризе која потреса свет, погодили су и нашу привреду и утицали на даље заоштравање већ постојећих противречности и материјалних диспропорција у развоју земље у целини, па и наше Републике.

Хтео бих да истакнем да је у наредном периоду реално могуће остварити успешан друштвено-економски развој наше Републике. Покретачна снага самоуправних односа све више долази до изражаја. Располажемо снажним производним и кадровским потенцијалом и потребним природним условима. Сем тога, бољим и ефикаснијим коришћењем изграђених капацитета и унутрашњих резерви, а пре свега већом продуктивношћу рада, могуће је битније повећати народни доходак, а тиме и средства за проширену репродукцију и животни стандард. То је могуће остварити ако се пословање и привређивање организација удруженог рада буду заснивали на објективним економским законитостима наше социјалистичке робне производње, као битног услова за даљи развој самоуправљања.

Политика, коју ће утврђивати Скупштина СР Србије, представљаће основу на којој ће Извршно веће у новом саставу темељити своју активност и рад. Извршно веће ће, са своје стране, тако деловати да у највећој могућој мери доприноси изграђивању политике Скупштине и радити на спровођењу одлука које Скупштина буде доносила. Извршно веће ће се нарочито ангажовати на даљем развоју самоуправних друштвено-економских односа, на остваривању политике економске стабилизације и договорених циљева развоја привреде и друштвених делатности, на даљем развоју политичког система социјалистичког самоуправљања, на задацима у области друштвене самозаштите, општенародне одбране и безбедности, на остваривању политичке платформе за акцију Савеза комуниста Југославије у развоју социјалистичког самоуправљања, братства и јединства и заједништва на Косову, Закључана 19. седнице Централног комитета Савеза комуниста Србије, остваривања Устава и даљој изградњи и јачању јединства и заједништва у Социјалистичкој Републици Србији.

Извршно веће ће, такође, доприносити да се настави и даље развија досадашња плодотворна пракса непосредног ангажовања Већа и републичких органа на разматрању стања у појединим областима привредног и политичког живота од стране Председништва Социјалистичке Републике Србије и утврђивању задатака и смерница за даље деловање, како би, у складу са уставним правима и одговорностима, Председништво, Извршно веће и републички органи могли што успешније да спроведе утврђену политику у делокругу свога рада.

Другарице и другови делегати, развој самоуправљања на основама Устава и Закона о удруженом раду и у наредном периоду остаје један од главних задатака који стоје пред свим организованим снагама наше Републике и посебно пред Извршним већем. Мора се стално имати у виду да постоји чврста међузависност између материјалних токова у друштвеној репродукцији и развоју социјалистичких самоуправних односа. Не може бити никакве сумње да се решења за трајно отклањање узрока економске и друштвене нестабилности налазе само у доследном овладавању друштвеном репродукцијом и располагању дохотком од стране радника у удруженом раду.

Ширење простора за даљи развој социјалистичких самоуправних односа у свим областима друштвено-економског живота, за јачање улоге радничке класе и радних људи у укупним токовима друштвене репродукције и у делегатском систему, захтева сталну борбу за смањивање административно-бирокупатског уплићања у економски и друштвени живот против сваког вида ускогрудости, аутархије и затварања, што је и значајна порука III конгреса самоуправљача. Друштвени односи који се све више изграђују на основама самоуправног удруживања рада и средстава и слободне размене рада морају у наредном периоду све више да

пронимају и државне функције, односно да им опредељују карактер и садржај. Извршно веће ће својим радом доприносити стварању услова за афирмацију делегатског одлучивања у Скупштини и самоуправним интересним заједницама, обезбеђујући ефикасно остваривање државних функција, где је то Уставом и законима предвиђено.

Самоуправно споразумевање и друштвено договарање на свим нивоима друштвено-политичког организовања мора, у наредном периоду, доћи не само до пунијег изражаја, већ и исполити већу ефикасност. При томе је од посебне важности да својим радом и укупном активношћу Извршно веће доприноси даљем афирмисању и остваривању самоуправног споразумевања и друштвеног договарања, делегатског одлучивања и развоју самоуправних односа у Републици.

У овом времену наш привредни развој суочава се са изванредно сложеним проблемима и ограничењима која се, са посебним интензитетом, манифестују у области одржавања континуитета раста производње, економских односа са иностранством, тржишта и цена, запослености и запошљавања и, у одређеним доменима, социјалне политике.

Осетно измењене претпоставке, у односу на оне на којима је изграђена развојна политика и засновани плански документи за ово петогодиште, намећу потребу преиспитивања могућности и услова развоја и на тој основи прилагођавања утврђених развојних опредељења и текуће економске политике основним задацима економске стабилизације и реалним материјалним оквирима посебно. Због тога ће значајан део активности Извршног већа у наредном периоду и бити посвећен изменама Друштвеног плана СР Србије и Југославије, а, сагласно начелу истовременог планирања, и питањима везаним за измене планских аката других субјеката друштвеног планирања.

Смер ових промена треба да буде заснован и оствариван у јединственим — стабилизационим основама, у чему посебан значај има остваривање уставних права, обавезе и одговорности удруженог рада у процесу друштвене репродукције, и потпунија афирмација тржишних критерија и међународне конкурентности у привређивању и развоју у циљу ширег и равноправнијег укључивања у међународну поделу рада. На тим принципима заснивају се Полазне основе Комисије савезних друштвених савета дугорочног програма економске стабилизације за земљу у целини. То ће захтевати даљу разраду и прилагођавање привредно-системским решењима и мера текуће економске политике.

У условима ограничених материјалних могућности и нужности да се укупно расположива средства усмеравају на основне задатке економске стабилизације, а посебно санирање платно-балансних проблема, неопходно је да се селекција развојних приоритета остварује у смеру који ће обезбеђивати да се предност да пропрамима који у већој мери доприносе побољшању односа у спољно-трговинској размени и превазилажењу бар најоштријих структурних диспропорција у привреди. При томе се мора посебно водити рачуна и о стварању ширих могућности за продуктивно запошљавање образованих и квалифигованих младих генерација и смањивању незапослености, (чувајући се екстензивног развоја) и стварању услова за стабилизовање и постепен раст животног стандарда становништва. Одлучније увођење вишесменског рада и коришћење очегледних шанси које нуди развој мале привреде, пољопривреде, лични рад средствима у својини грађана, као и низ пратећих делатности у организацијама удруженог рада, које често остају занемарене и неискоришћене — мора се брже у пракси реализовати.

Од посебног значаја је интензивирање активности на закључивању договора о основама друштвеног плана СР Србије којима се утврђује економска политика од заједничког интереса за целу Републику у одређеним областима развоја, а које су сада у току. Упоредо с тим, а користећи од уставних и систематских решења, у области друштвеног планирања и закључака 19. седнице ЦК СКС, потребно је

убрзати доношење закона о друштвеном плану СР Србије, којим ће се утврдити односи у вези са карактером, садржајем, функцијама и поступком припремања, доношења и остваривања друштвеног плана Републике. Неоспорно је да решења у овој области треба да допринесу јачању јединства и самоуправног заједништва у СР Србији и остваривање уставних функција Републике.

Садашњи привредни проблеми и тешкоће са којима се суочавамо, као и објективна ограничења развоја, су такви да је за њихово превазилажење неопходно максимално активирање и ангажовање свих расположивих материјалних и креативних снага у Републици. У томе одлучујући значај свакако има борба за веће резултате на сваком радном месту, виши квалитет рада и привређивања, рационалније коришћење сопствених средстава, ресурса и резерви, за повећање производње и дохотка, за афирмацију производног рада и стваралаштва и јачање економских мотива у производњи и пласману, односно стварање дохотка, самоуправно доходовно повезивање кроз удруживање рада и средстава, уз одлучно сузбијање затварања, монопола и аутархизма било које врсте, што све, у суштини, представља крајње критеријуме политике економске стабилизације.

У оквиру политике економске стабилизације наш први задатак је да чинимо све како бисмо максимално подстакли повећање извоза и елиминисање дефицита платног биланса, посебно на конвертибилно подручје, као и рационалну супституцију увоза домаћим ресурсима. Остваривању ових приоритета морамо прилагодити све наше планове и програме, мере и одлуке у области инвестиционе политике, расподеле и потрошње у овим областима.

У том циљу, Извршно веће, у складу са својим функцијама и обавезама, уложиће посебне напоре за одржавање неопходног нивоа производње и привредне активности уопште. Морају се благовремено уочавати и врло пажљиво изналазити решења која су неопходна за одвијање нормалног тока производа, а посебно производње која се пласира извозом.

Развој пољопривреде у периоду овог, а уверен сам и наредног средњорочног плана, има суштински и кључни значај не само за потребе и животни стандард становништва, већ и за стабилност индустријске производње и других делатности, економске односе са иностранством — односно за целину стабилизационе политике. Наша Република има у том погледу и повећане могућности и задатке да надокнади одређена заостајања у протеклим годинама.

То исто важи и за одређена подручја заострених проблема привредне и друштвене инфраструктуре.

Нужно је наставити акцију свих привредних и друштвених субјеката у правцу испрађивања таквих друштвено-економских односа и интересног организовања у којима ће положај и развој друштвених делатности зависити од остваривања слободне размене рада између радника, радних људи и праћана у различитим областима друштвеног рада, односно између давалаца и корисника услуга. У целини гледано, будући развој и материјални положај образовања, науке, културе, социјалне и здравствене заштите, неопходно је извршити повезати са њиховим доприносом повећању укупне друштвене продуктивности рада и стварању нове вредности у материјалној производњи и, уместо рестриktivности по нужди, брже остваривати перспективе у том правцу. Основу развоја друштвених делатности мора представљати унапређивање квалитета услуга, ефикасност и рационалност у пословању и што непосреднија веза са стварним корисницима.

С обзиром на осетне регионалне разлике у степену привредне развијености, а посебно имајући у виду да на територији СР Србије, ван територија аутономних покрајина, релативно велико подручје има карактеристике недовољне привредне развијености, неопходно је и даље остваривати услове да се у оквиру унутарне развојне политике обезбеди континуитет активне политике подстицања њиховог бржег развоја и унапређења њених метода и механизма. Очигледно је да

и у овој области решења треба тражити у све интензивнијем удруживању рада и средстава на доходовним основама и другим облицима самоуправног повезивања организација удруженог рада са ових подручја са организацијама удруженог рада из других делова СР Србије и целе земље.

Уважавајући у пуној мери сложене развојне проблеме САП Косова, настојаћемо да се, поред одговарајућих мера које се предузимају договором свих република и аутономних покрајина, што пре оствари обавеза утврђена друштвеним планом Србије којим је предвиђено да се договором у СР Србији обезбеди посебан допринос подстицању самоуправног удруживања рада и средстава ради остваривања заједничке политике бржег развоја ове Покрајине.

У наредном периоду предстоје и задаци у вези са припремом и доношењем дугорочног друштвеног плана СР Србије за период до 2000 године, као и одговарајуће учешће у конципирању дугорочног развоја целе земље заједно са другим социјалистичним републикама и социјалистичним аутономним покрајинама. Сложеност овог задатка произилази и из чињенице да су се неповољни привредни токови на почетку овог петогодишња, у знатној мери изменили. Претпоставке на којима је заснована средњорочна политика развоја и селекција развојних приоритета, — што захтева преиспитивање већ извршених, као и додатна истраживања, од значаја је за дугорочну развојну политику. Наставиће се активности на доношењу Просторног плана СР Србије, као интегралног дела дугорочног друштвеног планирања, водећи доследније рачуна о заштити природе и унапређењу човекове средине.

Извршно веће се налази пред значајним и одговорним задацима у даљем учвршћивању, изградњи и јачању јединственог система друштвене самозаштите, општенародне одбране и безбедности земље. У складу са уставним и законским одговорностима које органи републике имају за безбедносно стање на територији целе СР Србије, у наредном периоду предстоји нам да на новом закону о општенародној одбрани и другим законима које треба донети, изменити односно допунити, што пре завршимо рад. За остваривање задатака из политичке платформе за акцију Савеза комуниста Југославије у развоју социјалистичног самоуправљања, братства и јединства и заједништва на Косову, предузимаће се неопходне мере, заједно са органима и организацијама САП Косова, Федерације и других република и САП Војводине на потпуној ликвидацији узрока и последица контрареволуционарних догађаја. Исто тако, Извршно веће има и посебну одговорност у остваривању Закључака Скупштине СР Србије о проблемима иселјавања Срба и Црногораца са Косова.

Другарице и другови делегати, остваривање многобројних сложених задатака пред којима се Извршно веће налази и одговорност коју Веће има пред Скупштином за стање у Републици, у свим областима, захтеваће да Извршно веће посебну пажњу посвети организацији, методу и унапређивању сопственог рада и рада органа републичке управе, даље јачајући колективни рад, одлучивање и одговорност.

У складу са уставним начелом јавности рада, свесно своје одговорности према најширој демократској јавности, Извршно веће ће обезбеђивати услове да његов рад буде у пуном смислу јаван и изложен друштвеној верификацији и контроли. У том циљу оствариће се одговарајући облици сарадње и комуникације са редакцијама штампе, радија и телевизије и са акредитованим новинарима како би јавност била што свестраније, објективније и благовременије обавештавана о текућој активности Већа у спровођењу утврђене политике.

Извршно веће ће свој рад и рад органа управе максимално прилагодити потребама делегатског одлучивања у Скупштини. То ће захтевати да Извршно веће даље развија постојеће и изналази нове облике сарадње са друштвено-политичким органима и организацијама, са органима општина и међуопштинских регионал-

них заједница, са делегацијама самоуправних организација и заједница, да развија сарадњу и консултује научне и друге организације као и републичке друштвене савете. Значајна пажња биће посвећена сарадњи са покрајинским извршним већима и органима управе. Треба проширивати сарадњу са одговарајућим органима других република, Савезним извршним већем и другим савезним органима. Водећи рачуна о своме развоју и интересу морамо са истим таквим уважавањем, разумевањем и слухом, уважавати интересе других у усклађивању уставова и тако долазити до заједничке политике на бази решења датих у Уставу СФРЈ. Само на тај начин ћемо адекватније изражавати не само одговорност за сопствени развој, већ исто тако и за развој целе југословенске заједнице, што је трајна основа нашег заједништва.

Извршно веће Скупштине СР Србије у новом саставу преузима своје обавезе и одговорности у условима и у време који нису ни мало лаки с обзиром на економске и друге проблеме који су настали у развоју Републике и земље. Настојања Извршног већа ће бити да се те тешкоће решавају и савлађују јачањем самоуправљања на основама Устава и Закона о удруженом раду. Нова решења, нове идеје и успеси настају једино у акцији, у борби да се оствари оно што је постављено као циљ и задатак. Желим да изразим своје уверење да Извршно веће своје обавезе и задатке може успешно остваривати једино уз најширу сарадњу са свим друштвеним, самоуправним и политичким органима у Републици, односно ако заједничким снагама будемо више и боље радили на остваривању система и политике који су утврђени у Уставу, у Програму Савеза комуниста Србије и Савеза комуниста Југославије који ће бити утврђени на предстојећим конгресима, на континуираном Титовом путу нашег развоја. Хвала. (Буран аплауз.)